

na ochranu republiky a podle čl. III. zákona čis. 142/1868 podle § 42 odst. třetí zákona na ochranu republiky nový trest, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Pokud stížnost s hlediska důvodu zmatečnosti podle čis. 10 § 281 tr. ř. vytýká rozsudku, že v uveřejnění téhož článku nelze shledati současně přečin i přestupek opomenutí povinné péče redaktorské, nelze jí upřít oprávnění. Přestupek (přečin) podle čl. III. zák. ze dne 15. října 1868, čis. 142 ř. zák. jest trestným činem kulposním. Ustanovení §§ 29—33 zák. o tisku ze dne 17. prosince 1862 pozměněnými oním čl. III. měly býti postiženy trestem takové činy redaktora, nakladatele, tiskaře a rozšiřovatele zprávy, které vzhledem k těžce prokazatelnému zlému úmyslu potřebnému k obsahovým deliktům tiskovým by jinak zůstaly bez-trestnými. Osoby ty měly býti stihány pro zanedbání povinné péče, k níž byly podle svého povolání povinnými. Tato kulpa podle zákona o tisku není zvláštním druhem nedbalosti, nýbrž má tytéž podstatné vlastnosti jako kulpa podle trestního zákona vůbec; tresce se tu pachatel pro kauzální spojitost činu s nastalým výsledkem, protože se z nedbalosti dopustil deliktu obsahem tiskopisu (Liszt »Lehrbuch des oester. Presrechts z roku 1878 str. 224). Jako u činů kulposních podle trestního zákona (§ 335 a násl.) řídí se výše trestu podle výsledku činu, tak i tu řídí se trest podle závažnosti a velikosti deliktu obsahového, z nedbalosti uveřejněného nebo rozšiřovaného. Jako nemůže býti potrestán ten, kdo jedním a týmž činem neb opomenutím z nedbalosti zabije jednoho člověka a zraní více lidí pro přečin a přestupek podle § 335 tr. zák., nýbrž jen pro přečin podle § 335 tr. zák., tak i ten, kdo uveřejní z nedbalosti článek zakládající skutkovou podstatu zločinu podle § 15 čis. 3 zák. na ochranu republiky a přečinu podle § 18 čis. 1 a 3 téhož zákona, jak se to stalo v souzeném případě, pro přečin a přestupek podle čl. III. zák. čis. 142 ř. zák. a § 42 zák. na ochr. rep., neboť těžší výsledek téže nedbalosti absorbuje lehčí výsledek a přivodí použití sazby trestní normované na výsledek těžší. To vychází na jevo jak z doslovu § 335 tr. zák. tak i z doslovu § 42 zák. na ochr. republiky. Třetí odstavec tohoto zákonného místa obsahuje jen prvek kvalifikující zanedbání povinné péče redaktorské za přečin, delikt zůstává týž, jen se stupňuje na přečin, jakmile obsah tiskopisu zakládá některý z trestných činů tam uvedených, takže při nedbalém uveřejnění článku nelze trestati zodpovědného redaktora vedle přečinu zanedbání povinné péče redaktorské podle třetího odstavce § 42 zvláště ještě za přestupek podle druhého odstavce téhož zákonného ustanovení.

Čís. 3470.

Ideální souběh přečinu podle čl. III čis. 3 zákona z 15. října 1868, čis. 142 ř. zák. (§ 42 zák. na ochr. rep.) s přestupkem podle § 23 zák. ze dne 17. prosince 1862, čis. 6 ř. zák. z roku 1863 rozšiřováním (rozdělováním dělníkům v továrně bez povolení bezpečnostního úřadu) v cizině tiště-

ných agitačních letáků pro Rudý den, jichž obsah zakládá skutkovou podstatu jednak přečinu § 14 čís. 1 zák. na ochr. rep. (pobuřování proti demokraticko-republikánské formě státu doporučováním vlády dělníků a rolníků), jednak zločinu § 15 čís. 3 zák. na ochr. rep. (skrytá výzva k vojenskému zločinu vzpoury).

Trestní zodpovědnost rozšiřovatele závadného tiskopisu za přečin zanedbání povinné péče není vyloučena tím, že pachateli činu podle obecných pravidel trestného zákona nelze přičítati zločin nebo přečin spáchaný obsahem tiskopisu jako přímému pachateli.

(Rozh. ze dne 2. května 1929, Zm I 81/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Mladé Boleslavi ze dne 17. prosince 1928, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem podle čl. III. čís. 3 zákona ze dne 15. října 1868, čís. 142 ř. zák. a § 42 odst. druhý zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n. a přestupkem podle § 23 zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 6 ř. zák. z roku 1868.

Důvody:

Zmateční stížnost, uplatňující číselně důvody zmatečnosti čís. 9 a 10 § 281 tr. ř., provádí ve skutečnosti jen důvod čís. 9 a), dovozujíc, že obžalovaní byli odsouzeni neprávem, poněvadž o přečin zanedbání povinné péče vůbec jíti nemůže a »dokonce i nesnadno jednati se může o přestupek § 23 tisk. zák.«, jímž byli obžalovaní uznáni vinnými, vedle přečinu podle § 42 zák. na ochranu republiky. Stěžovatelé namítají především, že v obsahu pozastavených letáků, jež rozdali svým spoludělníkům, nelze shledati skutkovou podstatu ani přečinu podle § 14 čís. 1 zák. na ochr. rep., poněvadž doporučování »vlády dělníků a rolníků« neznačí prý nic jiného než doporučování systému vlády t. zv. rudo-zelené koalice, nikoliv boj proti demokraticko-republikánské formě státní, takže prý nemůže býti řeči o tom, že obsah letáku pobuřoval proti čsl. státu; rovněž prý nelze v obsahu letáku spatřovati výzvu ani podněcování k vojenskému zločinu, tedy skutkovou podstatu zločinu podle § 15 čís. 3 zák. na ochr. rep., poněvadž obsah letáku má prý na mysli boj mezi proletariátem a buržoasií prováděný cestou legální, t. j. parlamentní. Než zmateční stížnost v tom i onom směru nedbá skutkových předpokladů rozsudku, totiž zjištěného smyslu obsahu závadného letáku, z něhož by měla při správném provedení hmotněprávního zmatku vycházeti. Rozsudek zjistil, že obraty »o vládě dělníků a rolníků« obsaženými na více místech letáku (na př. »rudý den bude bojovnou akcí... na ochranu státu dělníků a rolníků, sovětského svazu«; »bude projevem neobyčejné vůle dělníků a drobných rolníků, nedati se zaraziti ve svém zápasu s pány žádným terorem a bojovati nejen za své denní požadavky, nýbrž i za vládu dělníků a rolníků«; »ať žije boj za vládu dělníků a rolníků« vyvolává pisatel ve čtenáři náladu pro vládu rolníků a dělníků, pro státní formu komunistickou, budí nadšení pro ideje, které jsou v rozporu s de-

mokraticko-republikánskou formou státu československého a v důsledku toho vyvolává nepřátelský stav a nenávisť proti této platné demokraticko-republikánské formě státní, a že ony statě při srovnání s celým obsahem letáku již svým smyslem, svojí tendencí činí oprávněným závěr, že pisatelův úmysl směřoval k tomu, by vyvolal účinky naznačené v § 14 č. 1 uv. zák. Vychází-li se z tohoto, v rozsudku formálně bezvadně zjištěného smyslu obsahu závadného letáku, nelze shledati v jeho podřadí pod ustanovení § 14, č. 1 zák. na ochr. rep. právní omyl, poněvadž činnost v rozsudku zjištěná odpovídá pojmu pobuřování proti demokraticko-republikánské formě státní ve smyslu tohoto zákonného ustanovení. Poněvadž však rozsudek dále zjistil, že jiné místo letáku, v němž se praví, že »buržoasie dobře ví, že je to komunistická strana, která v případě války povede proletariát proti vlastní buržoasii«, obsahuje skrytou výzvu, by se dělníci v případě války opřeli svým vojenským představeným a vojenským rozkazům, tedy podněcování k vojenskému zločinu vzpoury, jest dána obsahem letáku také skutková podstata zločinu podle § 15 č. 3 zák. na ochr. rep. Pokud zmáteční stížnost dává oběma závadným místům letáku libovolný, nezávadný smysl, odchylný od zjištění rozsudku a na tomto vadném podkladě pak se snaží dolíčiti, že obsah letáku nezakládá skutkovou podstatu obou deliktů, není provedena po zákonu, a nelze k jejím vývodům dále přihlížeti. Po zákonu neprovedena jest zmáteční stížnost také, pokud namítá, že obžalovaní do letáků vůbec nenahlédli, jejich obsah neznali a proto zejména také nemohli věděti, že jde o tiskopis vydaný v cizině, ježto soud jejich obhajobu v té příčině prohlašuje za holou výmluvu v úvaze, že jest nemyšlitelno (již vzhledem k nápadné technické úpravě letáku), by se obžalovaní tak netečně zachovali, jak tvrdí. Že obžalovaní rozdělávali letáky spoludělníkům v dobré víře, že jejich obsah jest nezávadný, soud nezjistil; ostatně by takovýto omyl obžalované neomluvil ani, kdyby šlo o trestnost ve smyslu § 5. tr. zák. — tím méně, jde-li jen o přečin podle čl. III. zák. č. 142/1868, jak o tom bude ještě dále řeč.

Neprávem namítá zmáteční stížnost, že nejsou splněny předpoklady pro odsuzující výrok pro přečin podle čl. III. č. 3 zák. č. 142/1868 a § 42 odst. druhý zák. na ochr. rep. Podle tohoto zákonného ustanovení zodpovídá rozšiřovatel spisu trestného obsahu za zanedbání povinné péče ve čtyřech případech, z nichž každý o sobě stačí k naplnění skutkové podstaty onoho přečinu. V souzeném případě se provinili oba obžalovaní jednak tím, že podle zjištění rozsudku rozšiřovali leták trestného obsahu způsobem v zákoně zakázaným (§ 23 tisk. zák.), totiž tím, že rozdělávali letáky spoludělníkům, nemajíce k tomu písemného povolení bezpečnostního úřadu (I. případ čl. III. č. 3) — jednak tím, že rozšiřovali tiskopis vydaný v cizozemsku, ve Vídni, jenž svým titulem, vyobrazením i obsahem, nápadnou tiskovou úpravou, mohl v nich vzbuditi pozornost (poslední případ čl. III. č. 3. zák. č. 142/1868). Lichá jest námitka, že se obžalovaní neprovinili nedovolenou kolportáží ve smyslu § 23 tisk. zák., an zákon v tomto § prohlašuje za trestné nejen chození s tiskopisy po domech, vyvolávání a prodávání mimo místnosti úředně k tomu ustanovené, jak dovozuje zmáteční stížnost, nýbrž i každé takovým způsobem prováděné rozdělávání tiskopisů osobami, jež nemají

k tomu písemného povolení vydaného zvláště bezpečnostním úřadem. Že obžalovaní takového povolení neměli, soud zjistil na základě vlastního jejich doznání a, že rozdělovali letáky svým spoludělníkům v továrně, tedy mimo místnosti úředně k tomu ustanovené, jest zjištěno rovněž bezvadně. Není tedy v odsuzujícím rozsudku právního omylu v žádném směru. Netřeba zdůrazňovati, že ve všech případech, kde tiskopis obsahující skutkovou podstatu zločinu a přečinu, byl rozšiřován proti předpisům § 23 tisk. zák., jde o ideální souběh policejně-tiskového přestupku § 23 tisk. zák. s kulposním pachatelstvím deliktu založeného obsahem tiskopisu podle čl. III čís. 3 zák. čís. 142/68. Z uvedeného plyne, že zmateční stížnost jest z části neodůvodněna, z části neprovedena po zákonu, takže ji bylo zavrhnouti. Vzhledem k obsahu zmateční stížnosti budiž ještě dodáno, že trestní zodpovědnost rozšiřovatele závadného tiskopisu za přečin zanedbání povinné péče není vyloučena tím, že pachateli činu podle obecných pravidel trestního zákona nelze přičítati zločin nebo přečin spáchaný obsahem tiskopisu jako přímému pachateli.

Čís. 3471.

Podstatou komisionářského obchodu jest prodej zboží do komise daného; tento prodej sám o sobě nemůže ještě naplniti pojem »zadržení« nebo »přivlastnění« ve smyslu § 183 tr. zák. Jde však o zpronevěru, disponoval-li komisionář tržbou za zboží jiným způsobem než odezdáním jí komitentu.

Přeměna původní smlouvy (komisionářské) ve smlouvu jiného obsahu (novace).

(Rozh. ze dne 3. května 1929, Zm II 450/28.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 15. října 1928, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle § 183 tr. zák., nařídil však podle § 362 čís. 1 tr. ř. mimořádnou obnovu trestního řízení ve prospěch obžalovaného, zrušil za tím účelem onen rozsudek zemského trestního soudu v Brně a věc odkázal na příslušný nyní okresní soud trestní v Brně, by ji znova projednal a rozhodl.

Důvody:

Stěžovatel uplatňuje důvod zmatečnosti podle § 281 čís. 9 a) tr. ř., ustrojuje si svémocně skutkový děj, který pak bere za základ právních vývodů, aniž při tom dbá skutkových zjištění rozsudku. Vychází z okolnosti prý nepopřené, že prvotní komisionářský obchod pozměněn byl novací v obchod splátkový při delších platebních lhůtách, při čemž prý však nebylo jednáno o výhradě vlastnického práva Anny M-ové; teprve po této novaci zboží prodal. Leč stěžovatel si při tom podle své potřeby upravuje výpověď svědkyně Anny M-ové, odlišně od doslovu proto-